

CONSIDERATII PRIVIND LUPTA ARMATĂ MODERNĂ

COL.CONF.UNIV.DR. Viorel OSTROPEL

REZUMAT

Dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor militare a determinat mutații semnificative în dotarea, structura și principiile de întrebuințare în operație a forțelor și mijloacelor și, pe cale de consecință, asupra fizionomiei luptei armate moderne.

Lupta armată a fost și a rămas „instrumentul“ de forță al statului în caz de război și, pe cale de consecință, obiectul de studiu al artei militare.

Chiar dacă analiștii militari apreciază că angajarea într-un război clasic este puțin probabilă azi, când NATO, umbrela protectoare a Alianței, a devenit prin ea însăși un factor de stabilitate și descurajare față de o eventuală tendință de agresiune îndreptată împotriva unui stat membru, necesitatea studierii luptei armate vine, totuși, din posibilitățile transformării riscurilor și amenințărilor la adresa securității statului în confruntare armată directă.

Diversitatea confruntărilor armate și implicit a luptei armate apare ca rezultat al interacțiunilor directe sau indirecte, a unui complex de factori de ordin economic, social, politic, tehnico-științific, demografic, geospațial etc.

Fiind una din manifestările principale ale războiului, lupta armată ocupă un loc central în cadrul acestuia și materializează concepția întrebuințării forțelor armate și modul lor de acțiune.

Lupta armată poate fi considerată „*ca modul de acțiune a unuia dintre instrumentele politicii – forța armată – în vederea realizării scopurilor pe care politica nu le-a putut atinge folosind mijloacele sale pașnice*“ [1].

Ea include „*totalitatea acțiunilor ce se desfășoară la nivel strategic, operativ și tactic de către toate categoriile de forțe armate*“ [2].

Într-o formă extinsă, lupta armată reprezintă confruntarea militară violentă, între două forțe adverse, organizate din punct de vedere militar, cu putere de luptă (informații, conducere, protecție, manevră, putere de lovire), care urmăresc, fiecare în parte, îndeplinirea scopurilor propuse.

Ca urmare a dezvoltării impetuoase a mijloacelor materiale ale luptei, a participării la luptă a unor forțe din ce în ce mai diversificate și complexe, în evoluția sa istorică lupta armată și-a redimensionat sferile de cuprindere, și-a modificat fizionomia și a căpătat treptat noi caracteristici ce stau la baza „luptei moderne“.

Din aceste perspective, lupta armată are unele caracteristici comune, dar și unele particularități.

Principalele caracteristici comune ale luptei armate ar putea fi următoarele: *diversitatea luptei; caracterul decisiv și pluridimensionat; caracterul dinamic și manevrier; caracterul de independență și autonomie acțională; rapiditatea, fluiditatea și flexibilitatea; convergența; discontinuitatea; omnidirecționalitatea; automatizarea și digitalizarea.*

Diversitatea luptei în plenitudinea extensiei sale este mai sugestivă dacă se iau în analiză unele criterii precum: formele și procedeele de acțiune; mediul în care se desfășoară lupta armată; categoriile de forțe, genurile și specialitățile militare; caracteristicile terenului, condițiile de timp și anotimp.

Dezvoltarea fără precedent a tehnologiei, a armamentului și tehnicii militare a dus în mod inevitabil la diversificarea procedeelelor de acțiune. După fizionomie, amploare și conținut lupta se diversifică pe forme și procedee de luptă, ceea ce în cazuri și situații speciale poate asigura forțelor multiple oportunități combinatorii.

Oricare dintre multiplele elemente componente ale luptei armate este o variabilă complexă. Schimbarea conținutului și fizionomiei acestora de la o situație la alta creează o gamă largă de condiții în care trupele sunt chemate să acționeze eficient.

De aici, ideea potrivit căreia acțiunile militare nu pot fi îngrădite în tipare cu contur precis, în scheme imuabile și universal repetabile.

Lupta armată este rezultatul confruntării dintre două părți, cu obiective diametral opuse, și care încearcă pe toate căile militare, și nu numai, să se nimicească reciproc. Ideal ar fi ca pe lângă controlul asupra propriilor acțiuni, o forță să poată domina în egală măsură și reacțiile adversarului. Experiența demonstrează că acest lucru este puțin probabil, controlul fiind unul limitat, relativ și adesea indirect, și măsurabil în măsura în care se câștigă inițiativa și impune propria voință.

Așadar, jocul inițiativelor celor două părți diversifică și particularizează și mai pregnant lupta armată în fiecare situație.

Condițiile concrete în care se derulează o acțiune militară fac aproape imposibilă repetabilitatea luptei după aceleași coordonate.

Ca urmare, fiecare luptă diferă, în principiu, de toate celelalte prin forțele ce se înfruntă, prin concepție, prin locul și momentul confruntării, manevră, amploare etc.

Caracterul decisiv și pluridimensionat este determinat de scopurile urmărite: nimicirea, capturarea sau izgonirea forțelor adversarului, de creșterea puterii de foc și lovire a mijloacelor din dotarea categoriilor de forțe armate, precum și a preciziei loviturilor ca urmare a cibernetizării conducerii și mijloacelor de luptă. Astăzi, date fiind performanțele

vectorilor de purtare a încărcăturilor și capacitățile aproape nelimitate de identificare, localizare și lovire, posibilitățile de scoatere din luptă a unor obiective de importanță capitală sporesc vizibil.

Desfășurarea acțiunilor într-unite terestre, aeriene și maritime a devenit deja un truism. Este aproape de neconceput ca o operație terestră sau maritimă să nu fie susținută din aer sau „fără obținerea unui anumit nivel de control aerian”[3].

Caracterul dinamic și manevrier al acțiunilor de luptă se manifestă, în egală măsură, din partea ambilor participanți la operație. Experiența confruntărilor armate, de dată mai mult sau mai puțin recentă, demonstrează, în principiu, că una din părți, cea care săvârșește agresiunea intenționează să-și realizeze scopurile într-un timp scurt cu forțe și mijloace reduse. Pentru a avea un ritm rapid de înaintare și a crea surprinderea, agresorul va utiliza cu prioritate grupările mecanizate, blindate și aeromobile, concomitent pe mai multe direcții, folosind pe scară largă manevra rapidă.

Gruparea de ripostă va încerca să temporizeze acțiunile agresorului pe anumite direcții, recurgând la procedee atât defensive cât și de tip ofensive, până la realizarea optimului acțional, iar apoi, prin acțiuni predominant ofensive va urmări să diminueze capacitatea combativă a agresorului până la anihilare.

Nu puține vor fi situațiile în care eșaloanele tactice vor trebui să ducă lupte cu un puternic **caracter de independență și autonomie acțională**.

Cu toate performanțele, de altfel de necontestat, pe care armamentul le-a atins, și a tendinței de eliminare a efectelor colaterale, rezultatele ultimelor conflicte militare nu au fost pe deplin cele anticipate.

Pe de altă parte, nici previziunile cu privire la reacția adversarului nu s-au dovedit a fi conforme cu soluțiile proiectate. De ar fi să ne raportăm la ultimul conflict din Irak, constatăm cât de imprevizibile au fost acțiunile de gherilă din perioada post-conflict, precum și dimensiunea costurilor materiale și pierderilor umane colaterale.

În altă ordine de idei, apreciem, de asemenea, că fiecare formă și procedeu al luptei armate își are caracteristici proprii, în funcție de forma de conflict, de condițiile concrete ale situației, de forțele angajate, de scopurile fixate, de obiectivele urmărite, cât și de acțiunea unor factori externi și interni etc.

Convergența exprimă, în esență, cerințele derivate din integrarea și sincronizarea acțiunilor unor categorii diverse de forțe și mijloace din perspectiva concentrării eforturilor și efectelor în punctele vulnerabile ale adversarului, de natură să asigure rezultatele preconizate.

Chiar și situațiile în care acțiunile nu sunt convergente sub aspectul

poziționării lor în spațiu, caracteristica trebuie să se manifeste sub raportul complementarității scopurilor propuse.

Omnidirecționalitatea este expresia diseminării forțelor și mijloacelor în toate mediile și a posibilităților de angajare simultană a acestora.

Automatizarea și digitalizarea sunt consecințele creșterii rolului și importanței informațiilor în finalitatea confruntărilor armate. Specialiștii militari susțin că informațiile tind să devină un patrimoniu strategic, aceasta însemnând că, în prezent, confruntarea în plan informațional nu mai reprezintă doar o problemă de informații pe câmpul de luptă sau de atacuri tactice asupra rețelelor de transmisiuni, ci o puternică pârghie capabilă să influențeze și să modifice deciziile de cel mai înalt nivel ale adversarului.

Din punct de vedere al *tendinței de configurare a fizionomiei luptei armate* se întrevăd următoarele:

- lupta va sta la baza tuturor confruntărilor de mare amploare, care din punct de vedere conceptual pot fi operative sau strategice, dar acțional se vor consuma la nivel tactic;

- secvențele luptei se vor derula mai degrabă după nevoia atingerii obiectivelor planificate cu rezultate maxime, costuri minime și în timp scurt și mai puțin după logica dinamicii clasice;

- un rol esențial îl capătă „manevra dominantă“ [4] – concept ale cărui conotații depășesc sfera de cuprindere atotcunoscută din arta militară (exemple de manevră: învăluirea, întoarcerea etc.);

- raportul de forțe trece din sfera cantitativă în cea calitativă și este puternic amprentat de viteza de reacție a forțelor;

- lupta va fi o confruntare a înaltelor tehnologii militare, cu prezența omului în plan secund, dar în centrele de decizie, coordonare și control;

- lupta va continua să se diversifice; nu se va mai vorbi de acțiuni și proceduri-standard, ci mai degrabă de reacții în funcție de factorii situației;

- dominația strategică, pentru a fi eficientă trebuie să fie completată de una flexibilă la nivelul spațiului concret al luptei, prin concentrarea efectelor și exploatarea imediată a acestora;

- mijloacele luptei armate vor trece din sfera distrugerilor umane în cea a influenței și dominației prin distrugerea voinței adversarului, de natură să ducă la slăbirea capacității lui de reacție;

- lupta va fi mai mult o demonstrație de forță, și mai puțin un instrument punitiv în îndeplinirea misiunilor [5].

Succesul în luptă a fost și a rămas dependent de o serie de factori obiectivi și subiectivi, în condițiile în care încă mai sunt teoreticieni militari care își pun întrebarea dacă succesul în lupta armată nu este cumva

rezultatul hazardului, al întâmplării.

Cu siguranță nimic nu este întâmplător, așa cum s-a spus lupta armată, ca sistem, este rezultatul unui complex de relații ce se statornicesc în interiorul său, cât și cu alte elemente din exterior cu care intercondiționează.

Sistemul de relații este influențat direct sau indirect de factorii de situație și, pe cale de consecvență, rezultatul interacțiunii produce modificări asupra conținutului și fizionomiei luptei armate.

Într-o ordine aleatorie se poate vorbi de următorii factori:

- cantitatea și calitatea forțelor și mijloacelor implicate în conflict;
- folosirea judicioasă a terenului;
- neutralizarea mijloacelor și sistemelor de cercetare, lovire de înaltă precizie, a blindatelor, aviației, trupelor aeromobile, a grupurilor de cercetare-diversiune;
- devansarea adversarului în executarea loviturilor;
- aplicarea eficientă a principiilor dominante ale luptei (surprinderea, manevra, libertatea de acțiune, concentrarea eforturilor cu dispersarea forțelor, sinergia etc.);
- asigurarea acțiunilor și protecției trupelor.

În procesul de analiză a situației și de luare a deciziei trebuie să se conștientizeze necesitatea dedublării acestor factori, în sensul evaluării influențelor pe care le au asupra luptei armate din dublă ipostază de apărător și atacator. Niciun element nu poate fi apreciat cu justete dacă nu se ține seama de faptul că ambele părți angajate în conflict îl exploatează la un anumit nivel și-l dezvoltă într-un anumit grad.

În ceea ce privește *cantitatea și mai ales calitatea forțelor* și mijloacelor participante la luptă, cu siguranță acest factor deține un loc de prim rang în rândul condițiilor de succes. Prin forțe și mijloace înțelegem factorii materiali care participă la luptă: masa de militari, cadrele de comandă, armamentul și tehnica de luptă – cât și factorii morali care-i leagă într-un tot unitar pe cei dintâi. Forțele și mijloacele participante la luptă, privite din acest punct de vedere, pentru a învinge trebuie să fie puternice, să aibă capacitatea și voința de a învinge, deci să fie tari [6].

Tăria forțelor și mijloacelor în luptă trebuie privită în raport cu inamicul, cu eventualul agresor cu care trebuie să se confrunte și se exprimă în raportul de forțe realizat pe întreaga arie a confruntării, pe zone, direcții, fâșii etc. Important este să se realizeze un raport de forțe și mijloace favorabil în locul și la momentul oportun executării loviturii decisive asupra inamicului.

Cu toate acestea, experiența ultimelor conflicte militare demonstrează, fără echivoc, că raportul de forțe cantitativ nu mai poate fi o garanție a

succesului în operație, balanța victoriei înclinând adesea către gruparea ce realizează mai degrabă un raport superior calitativ.

Folosirea judicioasă a terenului trebuie privită ca pe o constantă în derularea acțiunilor militare. Caracteristicile terenului au „jucat“ în permanență un rol determinant în pregătirea și ducerea operațiilor, indiferent de gradul de înzestrare și dotare a forțelor.

Azi, mai mult decât oricând, succesul în luptă (operație) se obține prin acțiunea conjugată a tuturor categoriilor de forțe și genuri de arme și prin valorificarea la potențial maxim a caracteristicilor tehnico-tactice ale armamentelor și sistemelor de lovire.

De aceea, comandanții și statele majore trebuie să analizeze temeinic terenul, cu scopul de a determina acele caracteristici care favorizează acțiunile forțelor și tehnicii proprii în raport cu tehnica și forțele agresorului.

Ca urmare, în cadrul analizei situației se vor studia temeinic terenul, condițiile de timp, anotimp și starea vremii, concomitent cu situația inamicului, evidențiindu-se avantajele și dezavantajele oferite de condițiile geoclimatice, precum și influența acestora asupra acțiunilor proprii, a inamicului, vecinilor și tuturor grupărilor cu care se cooperează.

După Carl von Clausewitz „... *terenul influențează acțiunea militară prin trei proprietăți și anume: ca obstacol de acces, ca obstacol de vedere și ca acoperire contra acțiunii focului inamic. Toate celelalte se reduc la aceste trei proprietăți*“ [7].

O analiză pertinentă a reliefului presupune a da răspunsuri la întrebări privind influența asupra: observării, deplasării, manevrei, executării focului, mascării, protecției, realizării dispozitivelor, ritmului de înaintare, amenajării genistice etc.

În ultimii ani ai secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, progresele tehnologice au permis elaborarea, experimentarea și chiar introducerea și înzestrarea armatelor moderne cu noi **tipuri de arme convenționale de înaltă precizie** destinate îndeosebi descoperirii, localizării și lovirii obiectivelor, trupelor și teritoriului, la distanțe mari. Datorită razei de acțiune și puterii de distrugere, noile generații de arme convenționale, așa-numitele „arme inteligente“ ar putea șterge deosebirea dintre războiul nuclear și cel convențional.

Având în vedere performanțele acestor categorii de mijloace și mai ales efectul produs asupra forțelor împotriva cărora sunt întrebuințate, înțelegem de ce **descoperirea și neutralizarea** lor este o prioritate.

Contracararea acestor sisteme complexe se face prin bruijaj pasiv sau activ, prin lucrări ce au ca efect inducerea în eroare a inamicului (lucrări false, machete ce imită anumite categorii de tehnică etc.) și prin măsuri de

distrugere.

Devansarea inamicului în desfășurare trebuie să fie o preocupare permanentă a comandanților, indiferent de eșalonul pe care-l comandă. Șocul primei lovituri, adesea, este determinant. Și cu atât mai mult, atunci când se planifică și execută pe obiectivele-cheie ale adversarului (puncte de comandă, centre de transmisiuni, sisteme de lovire de înaltă precizie, concentrări de forțe, centre de analiză, prelucrare și valorificare a informațiilor, sisteme de apărare antiaeriană etc.).

Disputa între două grupări de forțe trebuie văzută ca un duel de foc, unde cel ce reușește să se deplaseze mai rapid să stabilească elementele inițiale ale tragerii, să ochească precis și apoi să apese pe trăgaci, va avea șanse mari de a scoate din luptă pe celălalt.

Devansarea în deschiderea focului este dependentă de viteza de reacție, de capacitatea unei structuri militare de a se deplasa rapid, de a se desfășura și apoi de a declanșa lovitura, în condițiile asigurării protecției și siguranței proprii.

Toate acestea se pot realiza printr-un sistem informațional activ, printr-o rapidă capacitate de analiză și decizie, prin mobilitate în gândire și execuție, prin tehnică de luptă performantă etc.

Cu certitudine, azi, mai mult decât ieri, tendința în lupta armată este de a se obține victoria cu forțe relativ puține, cu minimum de pierderi și cu un consum redus de mijloace, împotriva unui inamic puternic. Această cerință, care în condițiile tipologiei actuale a conflictelor devine una dintre cele mai importante, nu poate fi realizată decât în măsura în care se respectă **principiile generale ale luptei armate**, precum și factorii specifici de succes.

Dintre principiile generale ale luptei armate, cel mai înalt grad de aplicabilitate îl au: surprinderea, manevra, libertatea de acțiune, concentrarea eforturilor (realizarea superiorității asupra inamicului pe direcția sau zona dorită), economia forțelor, sinergia acțiunilor. Tot ceea ce se petrece în mod neașteptat pe câmpul de luptă are efecte imediate, uneori de durată, asupra comportamentului unora sau altora dintre beligeranți. Tocmai de aceea, neprevăzutul, întâmplarea, factorii aleatori au de multe ori efecte ce modifică substanțial caracteristicile situației. O acțiune desfășurată prin **surprindere**, în momente, locuri și mod de purtare neașteptate pentru inamic, poate modifica substanțial raportul de forțe, favorizând realizarea libertății de acțiune, adjudecării inițiativei locale și obținerii unor succese notabile. De aceea, surprinderea este o condiție a reușitei în ducerea acțiunilor de luptă. Efectele surprinderii se produc dacă, pe lângă măsurile obișnuite de ascundere și de inducere în eroare a inamicului, în ce privește intențiile proprii, se vor evita stereotipia,

acțiunile cu desfășurare limitată, uniformă, înscrise riguros în canoane previzibile, cunoscute și controlate, în egală măsură, de agresor.

Paradoxul surprinderii constă în aceea că, uneori, tocmai pentru realizarea sa, este bine să ne îndepărtăm de la încadrarea riguroasă în norme, sfidând incredibilul, dar nu și raționalitatea acțiunii.

Surprinderea se realizează printr-o concepție flexibilă și de excelentă inovare, pe o activitate minuțios organizată și prin execuția precisă, rapidă, de mare vivacitate a acțiunilor planificate. Una dintre modalitățile eficiente de realizare a surprinderii o constituie folosirea unei game variate de procedee de luptă, neașteptate și necunoscute (ca mod de execuție) de inamic.

Manevra, în luptă, este, fără doar și poate, determinantă în anumite momente de confruntări. De altfel, ea oferă multiple modalități acționale prin care se aplică celelalte principii ale luptei și se finalizează cu succes concepția stabilită. Mobilitatea, viteza, dinamismul cu care se desfășoară acțiunile constituie, cerințe primordiale și garanții de succes. Este, de altfel, un truism faptul că: *„rapiditatea acțiunilor presupune depășirea inamicului, în ceea ce privește viteza de nimicire prin foc, viteza acțiunilor propriu-zise și viteza în conducerea trupelor“* [8].

Realizarea unei viteze de deplasare corespunzătoare și apariția pe neașteptate în zona de acțiune oferă posibilitatea de a devansa inamicul în desfășurare și, implicit, în deschiderea focului. Sporirea vitezei în executarea manevrei de foc, forțe și mijloace presupune luarea acelor măsuri care să permită crearea, în timpul cel mai scurt, a grupărilor de lovire, alegerea justă a direcției de efort, a locurilor de aplicare a loviturilor și a modalităților de sustragere de sub loviturile inamicului.

Principiul libertății de acțiune, având un conținut bivalent, care se manifestă sub aspectul propriei libertăți de acțiune, concomitent cu îngrădirea libertății de acțiune a adversarului, urmărește cucerirea și menținerea inițiativei. Cel ce deține inițiativa devine liber în mișcări, impune ritmul și cursul acțiunilor în desfășurare, limitând în același timp aria de manifestare a adversarului, obligat, astfel, la reacții de răspuns, anticipate și chiar controlate de inițiator.

Deținerea inițiativei diminuează capacitatea combativă a inamicului, reducându-i activitatea fie la o conduită marcată de resemnare și sustragere neorganizată de sub lovituri, fie doar la a para, puțin organizat, loviturile forțelor adverse.

Teoria militară condiționează, în principiu, preluarea inițiativei de realizarea superiorității de forțe [9]. Desigur aceasta este calea cea mai scurtă pentru a prelua inițiativa, dar în câmpul de luptă modern, cel puțin la început, nu se urmărește realizarea unui raport de forțe superior

cantitativ, ci a unei superiorități calitative, mizând pe surprindere, pe executarea unor atacuri fulgerătoare, care să nimicească inamicul sau să inducă neliniștea și panica, într-un timp mai scurt decât cel necesar inamicului pentru a riposta organizat.

Principiul concentrării eforturilor este, adesea, perceput ca reprezentând o utilizare concentrată a forțelor și mijloacelor, punându-se accentul în mod special pe latura cantitativă, în sensul realizării unei superiorități pe anumite direcții și raioane. Concentrarea forțelor și mijloacelor nu trebuie văzută ca o „*îngrămădire a tot ce avem într-un singur loc*“, ci esențială este conjugarea acțiunilor spre realizarea unui scop unitar „... *orientarea tuturor acțiunilor concomitent către scopul comun*“ [10]. În condițiile războiului modern, superioritatea se realizează îndeosebi prin concentrarea efectelor, obținute prin acțiuni succesive ori simultane, executarea de elemente integrate nu atât structural, cât acțional.

Acest principiu se poate înlăptui prin acțiuni de foc, manevre de forțe și mijloace, lovituri convergente simultane sau (și) succesive, executate din mai multe direcții, de trupe aparținând categoriilor de forțe armate, asupra unuia sau, de dorit, asupra unei mulțimi de obiective inamice.

Principiul economiei forțelor pornește de la două premise, a căror respectare constituie condiții esențiale pentru obținerea succesului în luptă: stabilirea unor obiective realiste, în concordanță cu posibilitățile de care se dispune și obținerea de efecte maxime cu minimum de forțe și cu pierderi și consumuri cât mai puține.

Mai mult, economia forțelor este și o premisă a realizării principiului concentrării eforturilor. Pentru realizarea superiorității pe direcții, în raioane sau zone controlate de agresor, acolo unde se preconizează obținerea succesului, este imperios necesar să se recurgă la un permanent și riguros regim de economisire a forțelor și mijloacelor, materialelor, munițiilor, carburanților etc. În același timp, apreciem că economisirea forțelor și mijloacelor este dependentă de alegerea unor procedee eficiente de luptă și, poate, în egală măsură, de rapiditatea și precizia în execuție.

Sinergia constituie o condiție esențială pentru desfășurarea cu succes a acțiunilor de luptă, iar potrivit specificului acestora cooperarea devine principala cale de realizare. În condițiile participării unor forțe numeroase și eterogene, folosirea unor procedee cu un grad sporit de specificitate conferă o complexitate și o amploare aparte.

Dezideratul esențial al cooperării constă în utilizarea coordonată, pe baza unui plan unic, a forțelor și mijloacelor disponibile, astfel încât, în permanență să existe un control asupra acțiunilor la toate nivelurile de angajare (ciocniri sau lupte de amploare diferită).

Concomitența și succesiunea acțiunilor de luptă trebuie bine încadrate

în timp și spațiu, deoarece numai efectele cumulate ale tuturor pot afecta major sistemul acțiunilor inamicului.

Prin cooperare se vizează acea relație de complementaritate în acțiuni, unde, fiecare structură acțională (forțe armate, alte formațiuni de apărare), corespunzător propriilor posibilități de exprimare, va contribui, prin însumarea efectelor asupra agresorului, la obținerea succesului. Cooperarea presupune atât un schimb continuu de informații, cât și un sprijin reciproc de foc, forțe și mijloace, în caz de nevoie.

Asigurarea acțiunilor și protecția trupelor sunt indispensabile creării condițiilor de succes în toate formele acțiunilor militare și pentru toate tipurile de participanți la luptă. Fiecare element de dispozitiv participă sau realizează mai multe forme de asigurare și protecție pentru întregul sistem sau în interes propriu.

În același timp este beneficiarul măsurilor de același gen realizate de eșaloanele superioare.

Această modalitate de prezentare a procesului asigurării acțiunilor și protecției trupelor are mai mult un caracter metodologic, pentru că lupta reprezintă un ansamblu complex, unitar și integrat în cadrul căruia nu se face o separație netă între luptă și acele măsuri care asigură acțiunile și protejează trupele în luptă.

Se poate spune că asigurarea acțiunilor și protecția trupelor sunt strâns legate și de principiile luptei, contribuind la realizarea cerințelor acțiunii eficiente, având un rol însemnat în dobândirea și menținerea libertății de acțiune a forțelor proprii, în desfășurarea manevrei și realizarea surprinderii, în economisirea forțelor, mijloacelor și concentrarea eforturilor, cuprinzând toate aspectele pe care le implică legătura informațională și materială între luptă, asigurarea și protecția forțelor.

NOTE BIBLIOGRAFICE

- [1]. Cf. ***, *Lupta armată*, București, Editura Militară, 1978, p. 27
- [2]. ***, *Lexicon militar*, Ediția a II-a, Chișinău, Editura Saka, 1994, p. 212
- [3]. Comandor Gheorghe, Anton, cpt. comandor Râpan, Florin, *Riscurile și principiile de întrebuințare în luptă a flotilei de aviație*. În: „Gândirea militară românească”, nr. 1/1996
- [4]. Manevra dominantă – vizează modalitatea de a identifica, alege și categorisi obiectivele, de a stabili centrele gravitaționale ale dispozitivului inamic și de a le lovi foarte precis, de câte ori este nevoie, combinarea acțiunilor informaționale (de război informațional) cu cele spațiale, aeriene, navale și terestre, transportul rapid al forțelor și mai ales al mijloacelor necesare, alegerea tipului de acțiuni care se pretează cel mai bine lovirii simultane a punctelor sensibile ale

- inamicului și obținerii succesului planificat, cf. ***, *Tendențe în lupta armată*, București, Editura Universității Naționale de Apărare, 2004, p. 24
- [5]. Cf. ***, *Tratat de știință militară*, vol. 1, București, Editura Militară, 2001, p. 183
- [6]. Gl.mr. Șuta, Ion, *Elemente de tactică*, București, Editura Militară, 1971, p. 131
- [7]. von Clausewitz, Carl, *Despre război*, București, Editura Militară, 1972, p. 184
- [8]. Cf. Col. Grozea, Traian, *Despre rolul timpului în desfășurarea acțiunilor militare*, București, Editura Militară, 1966, pp. 62-64
- [9]. Cf. Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie, *Lupta armată. Coordonate, opinii, dezbateri doctrinare*, București, Editura Militară, 1978, p. 126
- [10]. Kotarbinski, Tadeusz, *Tratat despre lucrul bine făcut*, București, Editura Politică, 1976, pp. 302, 304
- [11]. Cf. Bădălan, Eugen, Arsenie, Valentin, Alexiu, Dumitru, *Tratat de tactică militară*, vol. 2, Sibiu, Editura Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu“, 2003, p. 215